

Svetski dan bez duvana 31. maj 2023. godine - Gajimo hranu, a ne duvan

Svetski dan bez duvana se svake godine obeležava na globalnom, tako i na nacionalnom i lokalnom nivou u mnogim zemljama sveta. Kampanja ima za cilj da informiše opštu i stručnu javnost o posledicama upotrebe duvana, praksama duvanskih kompanija i o aktivnostima SZO na suzbijanju epidemije duvana, kako bi ljudi širom sveta mogli da žive u zdravijem okruženju i kako bi se zaštitile buduće generacije od posledica upotrebe duvana. Smanjenje potrošnje duvana treba identifikovati kao ključnu meru za postizanje ciljeva održivog razvoja, a ne samo onih koji su direktno povezani sa zdravljem i zaštitom životne sredine.

Zbog upotrebe duvana i izloženosti duvanskom dimu svake godine prevremeno umre najmanje osam miliona ljudi u svetu, a u Srbiji najmanje 15 000 ljudi godišnje. Pored toga što dovodi do brojnih negativnih posledica po zdravlje, duvan ima negativni uticaj na našu životnu sredinu i time dodatno šteti našem zdravlju. Svetska zdravstvena organizacija (SZO) i brojne institucije i organizacije širom sveta 2023. godine obeležavaju Svetski dan bez duvana pod sloganom „Gajimo hranu, a ne duvan“.

Uticaj upotrebe duvana na životnu sredinu je veliki i odražava se kao dodatni pritisak na ionako oskudne resurse naše planete i krhke ekosisteme. Ovo je posebno prisutno u zemljama u razvoju, jer se tamo organizuje najveći deo proizvodnje duvana. Svaka popušena cigareta negativno se odražava na prirodne resurse koji su već ugroženi, a od njih zavisi naše postojanje. U svetu se 3,2 miliona hektara zemlje koristi za uzgajanje duvana. Proces uzgajanja duvana je intenzivan proces koji zahteva veliku upotrebu pesticida i đubriva, koji doprinose degradaciji zemljišta. Zemljište koje se koristi za uzgoj duvana ima manji kapacitet za uzgoj drugih biljnih kultura, kao što je hrana, jer duvan iscrpljuje plodnost zemljišta.

Ključne poruke kampanje su:

- Duvan se uzgaja u najmanje 124 zemlje u svetu, zauzimajući zemljište koje bi se moglo koristiti za uzgoj useva koji hrane milione ljudi
- Duvan nije visoko profitabilna kultura za farmere i vlade, uprkos tvrdnjama duvanske industrije u svetu
- Prelazak sa gajenja duvana na gajenje poljoprivrednih kultura koje se koriste u ishrani ima potencijal da obezbedi hranu milionima porodica i unapredi život poljoprivrednih proizvođača širom sveta
- Vlade širom sveta bi trebalo da podrže proizvođače duvana da pređu na alternativne useve ukidanjem subvencija za uzgoj duvana i preraspodelom resursa za podršku alternativama za uzgoj duvana.